

מרכז עולמי להוראה

מיסוד מרן ראש הישיבה רבנו יששכר מאיר זצוק"ל
בנשיאות מרנן ורבנן גדולי פוסקי הדור שליטי"א
בראשות הרה"ג ר' דוד אקלר שליטי"א
רב ומו"צ בק"ק נתיבות
יו"ר מרכז עולמי להוראה מעשית

מיסוד מרן ראש הישיבה רבנו יששכר מאיר זצוק"ל
בנשיאות מרנן ורבנן גדולי פוסקי הדור שליטי"א
בראשות הרה"ג ר' דוד אקלר שליטי"א

מח"ס : **מראה דוד**
ניחא ליה לדוד
בן לציון דוד
מים לדוד
קול דוד
שכר דוד
קריאת דוד
שו"ת שמחת דוד
לדוד שמחה

- הנחיות למורי הוראה בדיון תליה בדם פצע
- ביאור שיטת השו"ע בדיון פסיק רישא דלא ניחא ליה בדרבנן
- מו"מ בדברי האור לציון בדיון פסיק רישא דלא ניחא ליה בדרבנן
- בענין קינוח הגוף במגבונים לחים בשבת
- קול קורא למנוע מכשול בענין קינוח הגוף במגבונים לחים בשבת
- בענין הסכם יששכר וזבולון ומצורף בסופו שטר הסכם החזקת תורה
- בענין הקראים
- שאלות ותשובות בנושאים אקטואליים (ב' חלקים)
- ביאורים בעניינים שונים

קרית הישיבה - רח' שפתי חיים 10 נתיבות
נייד : 052-760-8448 | טלפקס : 08-9941965 | דוא"ל : mol0527608448@gmail.com
מענה לשאלות - בוקר : 9:00-9:30 | צהריים : 14:30-15:00 | ערב : 20:30-22:00

שו"ת בענין קינוח הגוף במגבונים לחים בשבת

1. שאלה:

האם לדעת השו"ע איסור סחימת בגד בשבת משום מפרק תולדה דדש הינו מדאורייתא או מדרבנן.

תשובה:

נראה שדעת השו"ע שאיסור סחימת בגד בשבת משום מפרק תולדה דדש הינו מדאורייתא.

מקורות:

- משמע מהשו"ע סימן ש"כ סעיף י"ה
- בית יוסף סימן ש"כ ד"ה חבית שפקקו בפקק של פשתן – דעת רוב הראשונים

2. שאלה:

מהו שיעור הסחימה בבגד שאסור משום מפרק תולדה דדש.

תשובה:

שיעור הסחימה בבגד שאסור משום מפרק תולדה דדש הינו כשיש כמשקה הנסחט שיעור של מופח על מנת להמפיה.

מקורות:

- הגהות מימוניות הלכות יום הכיפורים פרק ג' הלכה ה'
- שכלי הלקט הלכות יום הכיפורים סימן שי"ג
- בית יוסף סימן תרי"ג ד"ה והמרדכי כתב
- לבוש סימן תרי"ג סעיף ד'
- שו"ע הרב סימן תרי"ג סעיף ט"ז

3. שאלה:

האם איסור קינוח הגוף במגבונים לחים בשבת משום מפרק תולדה דדש הינו מדאורייתא או מדרבנן.

תשובה:

נלע"ד שיש לצדד שאיסור קינוח הגוף במגבונים לחים בשבת משום מפרק תולדה דדש הינו מדרבנן, מכיון שהויסקוזה והנייר אינם נחשבים גידולי קרקע הואיל ושיירי הכותנה (ויסקוזה) ושיירי העץ (נייר) נכתשו ונמחשו היטב ונמסו במים נשתנית צורתם הראשונה לגמרי ופנים חדשות באו לכאן, ובמגבונים העשויים מויסקוזה (כ- 20%) + פוליאסטר (כ- 80%) יש טעם נוסף לצדד שאיסור הסחימה בהם הינו מדרבנן מדין ביטול ברוב ולכן כל המגבון מקבל דין פוליאסטר שאיסור הסחימה בו רק מדרבנן הואיל והינו חומר העשוי מנפט ואינו נחשב גידולי קרקע.

מקורות:

- מהרת הבית חלק א' סימן ה' סעיף י'
- חזון עובדיה סוכות דיני הסכך סעיף ג'
- שו"ת מחזה אליהו חלק ב' סימן מ"ו אות כ"ג – כ"ה
- שו"ת משנת יוסף חלק ז' סימן ס"ט

4. שאלה:

האם מותר לקנח את הגוף במגבונים לחים בשבת בנחת.

תשובה:

במציאות נראה שלא שייך לקנח בנחת, מכיון שקינוח בנחת פירושו שלא לדחוק את המגבון בקינוח כדרך שרגיל בימות החול אלא לקנח בלחות החיצונית בלבד, ובמציאות אם יקנח כך בד"כ לא יצליח לנקות את גוף התינוק, (ולפי"ז יש להעיר על מש"כ בחזון עובדיה (שבת חלק ד' עמוד קמ"ה-קנ"ה) להתיר לקנח את גוף התינוק במגבונים לחים בשבת בנחת, שבד"כ אין זה מעשי). ואף אם נאמר שיצליח לנקות את גוף התינוק בקינוח בנחת, יש לאסור זאת משום שאע"פ שבקינוח בנחת "אינו מתכוין" לסחיטה מכיון שכוונתו לקנח רק בלחות החיצונית, מ"מ כבר הוכח (בבדיקות שעשינו ע"י צוות תלמידי חכמים שלא ניתן לערער על תוצאות הבדיקות) שאף בקינוח בנחת ודאי שיצאו גם מהמים הספוגים במגבונים והוי פסיק רישא דניחא ליה באיסור סחיטה. ואף אם נאמר שבקינוח בנחת ליכא פסיק רישא דסחיטה, מ"מ יש לאסור זאת, מכיון שאף אם יצליח לנקות את התינוק בלחות החיצונית בלבד (ע"י שירכה במגבונים ויתעכב בקינוח) קרוב לוודאי שיבוא לקנח בחוזק כדרך שרגיל בימות החול דהוי פסיק רישא דניחא ליה באיסור סחיטה.

מקורות:

- שׁוֹרֵת שֶׁבֵּט הַלּוּי חֵלֶק ח' סִימָן נ"ח , חֵלֶק י' סִימָן נ"ט
- יִלְקוּט יוֹסֵף אוֹצֵר דִּינִים לְאִשָּׁה וּלְבַת פֶּרֶק כ"ח סְעִיף ב' בַּהֶעֱרָה

5. שאלה:

מה דעת השו"ע בפסיק רישא דלא ניהא ליה בדרבנן.

תשובה:

דעת השו"ע שפסיק רישא דלא ניהא ליה בדרבנן אסור, ואין לחלק בין מנין האיסורי דרבנן וכן אין לחלק בין סוגי האיסורי דרבנן מלבד איסור דרבנן שהינו איסור קל וכן איסור דרבנן שאינו מלאכה בעצם אלא אסור רק משום גזרה שמותר, (ולפי"ז יש להעיר על מש"כ בחזון עובדיה (שבת חלק ד' עמוד קמ"ה - קנ"ה) להתיר לקנח את גוף התינוק במגבונים לחים בשבת בנחת מדין פסיק רישא דניחא ליה בתרי דרבנן, שלכאורה דעת השו"ע אינה כן).

מקורות:

- מגן אברהם סימן שי"ד ס"ק ה'
- שׁוֹרֵת סִימָן שֶׁל"ז סְעִיף א'
- שׁוֹרֵת אִישׁ מִצְלִיחַ חֵלֶק ב' סִימָן י"ז אוֹת ח' - י' וְסִימָן י"ט אוֹת י"ג - כ"ב
- בֵּית יוֹסֵף סִימָן שֶׁמ"ז ד"ה וְכַתֵּב בְּעַל הַתְּרוּמָה
- שׁוֹרֵת סִימָן ש"כ סְעִיף ב'
- שׁוֹרֵת סִימָן שֶׁכ"ח סְעִיף מ"ח
- שׁוֹרֵת אוֹר לְצִיּוֹן חֵלֶק א' או"ח סִימָן כ"ה
- שׁוֹרֵת סִימָן ש"כ סְעִיף י"א
- שׁוֹרֵת סִימָן שֶׁכ"ז סְעִיף ז'
- שׁוֹרֵת מַעֲשֵׂה אֶרֶג חֵלֶק ב' סִימָן ו' פֶּרֶק ג' אוֹת א'-ט"ז
- שׁוֹרֵת סִימָן ש"א סְעִיף מ"ט
- שׁוֹרֵת אוֹ נִדְבְּרוּ חֵלֶק ז' סִימָן מ"ג
- שׁוֹרֵת סִימָן שֶׁכ"ז סְעִיף ז' (בסופו)
- א.ה. דוד אקלר
- בֵּית יוֹסֵף סִימָן ש"מ ד"ה כֹּתֵב הַמְּרַדְכֵי
- שׁוֹרֵת סִימָן שֶׁל"ז סְעִיף ח'
- שׁוֹרֵת סִימָן ש"כ סְעִיף י"ד
- מוֹר סִימָן ש"כ סְעִיף י"ג - י"ד ד"ה וְהֵרָם מְרוּמְנִבּוּרַג הַתִּיר
- בֵּית יוֹסֵף סִימָן ש"כ סְעִיף ט'-י' ד"ה וּמִשְׁמַע דֵּהָא דְאֶסְרִינָן לְרַסְקָ, וְדו"ק הַיֵּטֵב

[[עייני בהרחבה בניהא ליה לדוד (שער ראשון- שער רביעי, שער שמיני אות י"א- ל"ב, שער תשיעי אות א'-ב)].

6. שאלה:

האם מועיל לסחוט את המגבונים קודם השבת באופן שלא ישאר בהם מים בשיעור של טופח על מנת להטפוח.

תשובה:

לא מועיל לסחוט את המגבונים קודם השבת באופן שלא ישאר בהם מים בשיעור של טופח על מנת להטפוח, מכיון שבמציאות קשה מאוד לסחוט את המגבונים עד כדי שלא ישאר בהם מים בשיעור זה ושכן עשינו בדיקות ע"י צוות תלמידי חכמים והוכחה מציאות זו, וכן קשה לשער לאחר סחיטת המגבונים אם אכן לא נשאר בהם מים בשיעור של טופח על מנת להטפוח.

7. שאלה:

האם מותר לקנח תינוק במגבונים לחים בשבת מדין חולה שאין בו סכנה שהותר לצרכו איסור דרבנן.

תשובה:

אין להתיר לקנח תינוק במגבונים לחים בשבת מדין חולה שאין בו סכנה שהותר לצרכו איסור דרבנן, מכיון שלא נחשב צורך גדול עבור התינוק הואיל ואפשר לקנחו באופן אחר והשימוש במגבונים לחים הינו רק להקל את הטורח למקנח.

מקורות:

- הגר"א סימן רע"ז סעיף א'
- מטה יהודה סימן רע"ז אות ד'
- שו"ע הרב סימן רע"ז סעיף ט"ז
- משנה ברורה סימן רע"ז ס"ק ו'
- כף החיים סימן רע"ז ס"ק י"ד
- שו"ת מנחת יצחק חלק ו' סימן כ"ה ד"ה מ"מ

8. שאלה:

האם מותר לקנח תינוק במגבונים לחים בשבת משום כבוד הבריות שדוחה איסור דרבנן.

תשובה:

אין להתיר לקנח תינוק במגבונים לחים בשבת משום כבוד הבריות שדוחה איסור דרבנן, מכיון שיש אפשרות אחרת לקנחו בלי לעבור על איסור דרבנן, ובאופן זה אין כבוד הבריות דוחה איסור דרבנן, ולענין השתמשות במגבונים לחים בשבת לאדם גדול באופן שנצרך לכך מאוד, יש לדון בכל מקרה לגופו ויעשה שאלת חכם.

מקורות:

- שו"ע סימן שי"ב סעיף א'
- משנה ברורה סימן שכ"ב ס"ק י"ד
- כף החיים סימן שי"ב ס"ק ב'
- ערוך השולחן סימן שי"ב סעיף ז'

9. שאלה:

האם אפשר להביא ראייה משו"ת אגרות משה חלק ב' סימן ע' שמותר לקנח את הגוף במגבונים לחים בשבת.

תשובה:

אין להביא ראייה משו"ת אגרות משה חלק ב' סימן ע' שמותר לקנח את הגוף במגבונים לחים בשבת, דהמעין בדבריו יראה דמש"כ להתיר לקנח שולחן בנייר לח בשבת הינו מכמה טעמים שאינם שייכים בקינוח הגוף במגבונים לחים, דכתב שם שאין להחשיב קינוח בנייר לסחיטה מכיון שהמים לא נבלעים בתוך הנייר אלא בין סיבי הנייר ואע"ג דדמו לשער שג"כ המים לא נבלעים בו ואפ"ה אסור מדרבנן, מ"מ אין דרך לסחוט מים מנייר כלל, וכן אפשר דליכא פסיק רישא לפי המציאות שמקנחים בנחת, ולפי"ז במגבונים לחים המצויים שהמים ודאי נבלעים בהם, וכן מעיקרא מיוצרים על דעת לסוחטם, וכן כבר הוכח שאף בקינוח בנחת ודאי שנסחטים המים הספוגים במגבונים אסור לקנח בהם את הגוף בשבת. ונמצא שאדרבה מוכח מדבריו שאסור לקנח את הגוף בשבת במגבונים לחים המצויים. (ובענין הדוחק הגדול שיש בדבריו האגרות משה כבר דנו בזה הרבה תלמידי חכמים, ואכמ"ל).

מקורות:

- מים לדוד שער המישי אות א'-ו'
- הלכות שבת למעשה עמוד קע"ו-קע"ז

10. שאלה:

האם אפשר להביא ראייה משו"ת הר צבי חלק א' סימן ק"צ שמותר לקנח את הגוף במגבונים לחים בשבת.

תשובה:

אין להביא ראייה משו"ת הר צבי חלק א' סימן ק"צ שמותר לקנח את הגוף במגבונים לחים בשבת, הדמעיין בדבריו יראה דמש"כ להתיר לקנח את הגוף בנייר לח בשבת הינו משום שכשמקנח את הגוף אינו סוחט את הנייר אלא משתמש רק בלחות החיצונית, ואין לגזור שמא יבוא לידי סחיטה, משום שאף אם יסחוט את הנייר הוא רק איסור דרבנן הואיל ונייר שבלע משקים לא עומד לסחיטה, וא"כ הוי גזרה לגזרה, ולפי"ז במגבונים לחים המצויים שכבר הוכח שאף בקינוח בנחת ודאי שנסחטים המים הספוגים במגבונים אסור לקנח בהם את הגוף בשבת, שאין זה גזרה לגזרה אלא איסור בעצם. ונמצא שאדרבה מוכח מדבריו שאסור לקנח את הגוף בשבת במגבונים לחים המצויים.

מקורות:

- מים לדוד שער המישי אות ז'-ח'

11. שאלה:

האם אפשר להביא ראייה מהשולחן שלמה סימן ש"כ אות כ"ב ותיקונים ומילואים על שמירת שבת כהלכתה פרק י"ד סעיף ל"ג הערה צ"ד שדעת הג"ר שלמה זלמן אויערבך זצ"ל שמותר לקנח את הגוף במגבונים לחים בשבת.

תשובה:

אין להביא ראייה מהשולחן שלמה סימן ש"כ אות כ"ב ותיקונים ומילואים על שמירת שבת כהלכתה פרק י"ד סעיף ל"ג הערה צ"ד שדעת הג"ר שלמה זלמן אויערבך זצ"ל שמותר לקנח את הגוף במגבונים לחים בשבת, הדמעיין בדבריו יראה דמש"כ להתיר לקנח פניו או ידיו בשבת בממחטה הספוגה במי בושם הינו משום שכשמקנח פניו או ידיו אינו סוחט את הממחטה אלא משתמש רק בלחות החיצונית, ואף אם יסחט מעט מהמים הבלועים בממחטה אין זה פסיק רישא, ולפי"ז במגבונים לחים המצויים שכבר הוכח שאף בקינוח בנחת ודאי שנסחטים המים הספוגים במגבונים אסור לקנח בהם את הגוף בשבת. ונמצא שאדרבה מוכח מדבריו שאסור לקנח את הגוף בשבת במגבונים לחים המצויים משום דהוי פסיק רישא דניהא ליה באיסור סחיטה.

מקורות:

- מים לדוד שער המישי אות ט'-י'
- הלכות שבת למעשה עמוד קע"ז-קע"ט

12. שאלה:

האם מותר לקנח את הגוף בשבת במגבונים יבשים לגמרי ע"י שיתיו תרסים על הגוף ואח"כ יקנח את הגוף במגבונים היבשים.

תשובה:

מותר לקנח את הגוף בשבת במגבונים יבשים לגמרי ע"י שיתיו תרסים על הגוף ואח"כ יקנח את הגוף במגבונים היבשים, אלא שצריך להזהר בשעת הקינוח שלאחר שנספג הנוזל במגבונים לא ימשיך להשתמש בהם בכדי שלא יגיע לידי סחיטה, ולכן ראוי להשתמש במגבונים יבשים עבים [או בכמה מגבונים יבשים ביהוד] שהנוזל לא נספג בהם כל כך מהר שבאופן זה לא יגיע לידי סחיטה.

13. שאלה:

באיזה אופן יהא מותר להשתמש במגבונים לחים בשבת.

תשובה:

יהא מותר להשתמש במגבונים לחים בשבת רק אם אכן תשתנה המציאות במפעלים שייצרו אותם באופן שלא יהא בנוזל הנסחט מהם שיעור של טופח על מנת להטפיה, ולעת עתה אין להסתמך כלל על מה שכותבים המייצרים בסוגי מגבונים מסויימים שמותר להשתמש בהם בשבת.